

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

Nr. 43 (2417)

LSMU ir Kauno klinikų savaitraštis. 2023 m. gruodžio 20 d.

ISSN 1648-620X

avevita

■ Šių metų rinkimų finalinio etapo dalyviai su komisijos nariais – po apdovanojimų.

Organizatorių nuotr.

Tarptautinio bendradarbiavimo mėnuo Akių ligų klinikoje

Lapkričio mėnuo Akių ligų klinikoje buvo intensyvesnis nei įprastai – turėjome net du išskirtinius tarptautinius įvykius. Lapkričio 16–18 dienomis LSMU Akių ligų klinikoje lankėsi kvietinis lektorius iš Lenkijos Varmijos ir Mazūrų universiteto prof. Andrzej Grzybowski, o lapkričio 27–gruodžio 1 dienomis organizuoti Erasmus kursai Akių ligų klinikoje.

Vizito Lietuvoje metu prof. A. Grzybowski skaitė paskaitų ciklą gydytojams rezidentams, gydytojams oftalmologams ir Studentų mokslinės draugijos Akių ligų būrelio nariams. Profesorius pristatė šiuolaikines technologijas oftalmologijoje, ypatingą dėmesį kreipdamas į dirbtinio intelekto panaudojimą medicinoje ir oftalmologijoje.

Prof. A. Grzybowski pažymėjo, kad dirbtinio intelekto panaudojimas medicinoje vis labiau plečiasi. Šiuo metu dirbtinis intelektas jau gali pats vertinti tyrimų (pvz., akių dugno fotografijos) rezultatus ir juos kategorizuoti, tokiu būdu atlikdamas dalį pirminio pacientų įvertinimo. Kol kas dirbtinis intelektas nėra pasiekęs giliojo mokymosi stadijos, todėl vienas atlikti veiksmų ir pakesti gydytojų darbo negali.

»2

»3

Paskelbti ir apdovanoti „Lietuvos metų vaistinininkas 2023“ rinkimų nugalėtojai

Gruodžio 8-osios popietę šventiškai išpuoštame Raudondvario dvare (Kauno r.) paskelbti ir apdovanoti rinkimų „Lietuvos metų vaistinininkas 2023“ nugalėtojai. Gražia tradicija tapusius rinkimus jau šeštą kartą organizavo farmacijos specialistams skirtas

žurnalas „Farmacija ir laikas“ kartu su instituciniu partneriu Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakultetu. Šiemet į finalinį etapą pateko 11 vaistinininkų, svarbiausias vertinimo kriterijus buvo „Vaistinininkas – Mentorius“.

Gerbiamą Universiteto bendruomenę, mieli kolegos,

2023-ieji metai mūsų Universitetui buvo ypatingai sėkmingi: esame aukštai įvertinti šalyje ir ypač – tarptautiniu mastu.

Tai – visų Jūsų indėlis. Dėkoju kiekvienam Jūsų už profesionalumą, atkaklų darbą, kūrybinę mintį, studentams – už veržlį, į ateitį nukreiptą, pokyčius Universitete skatinančią energiją. Tegu prasminga šių metų patirtis taps stipriu pagrindu ateinančioms – laukia nauji darbai ir įdomūs atradimai. Stiprėkite, klestėkite, tobulėkite, siekite žinių ir jomis dalykitės! Santarvės ir sveikatos Jūsų šeimoms, kasdieniuose darbuose – ambicingų siekių ir drąšių svajonių išsipildymo!

Jaukių ir ramių Jums šventų Kalėdų, džiaugsmingų Naujųjų metų!

LSMU rektorius prof. Rimantas Benetis

Su sv. Kalėdomis ir Naujaisiais metais!

Mielieji,

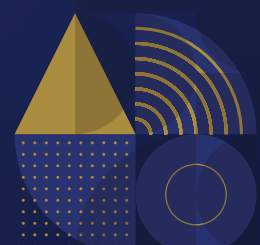

netrukus palydėsime dar vienus metus, pareikalavusius pastangų, susikaupimo ir atsidavimo profesijai. Tačiau nepaisant kylančių iššūkių ir įtemptų situacijų, Jūs neabejojote savo pareiga – gydyti, gelbėti ir rūpintis pacientų sveikata bei visos ligoninės gerove.

Mūsų bendruomenę sudaro 7500 stiprių ir ryžtingų darbuotojų – noriu Jums padėkoti už pastangas, profesionalumą ir kasdienybėje nepamirštamą nuoširdumą kolegai, pacientui ir jo artimajam. Linkiu, kad ateinantieji metai būtų kupini įkvėpimo ir jėgų naujiems tikslams.

Ramių šventų Kalėdų ir sėkmingų ateinančių Naujųjų metų!

prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius
Kauno klinikų generalinis direktorius

**Kitas AVE VITA numeris išeis
2024 m. sausio 10 d.**

Paskelbti ir apdovanoti „Lietuvos metų vaistininkas 2023“ rinkimų nugalėtojai

1 » 2023-ųjų metų finalininkai

2023 metų finalinio etapo dalyviai buvo šie: Albina Aleknavičienė iš Šilutės ir Monika Matulaitytė iš Vilniaus (abi – iš „Norfa vaistinės“ tinklo), Irena Garuckienė iš Kėdainių ir Justina Metlovienė iš Panevėžio (vaistinių tinklas „Camelia“), Birutė Kaminickienė (Marijampolė) ir Lijana Radžiūnienė iš Kauno („BENU vaistinė Lietuva“ atstovės), Sigita Korbutaitė iš Vilniaus ir Rimantė Koroliova iš Kauno rajono („Gintarinės vaistinės“ tinklo vaistininkės), Vygintas Milašius (gyvena Kaune, o dirba Vilniuje) ir Modestas Kriukelis (gyvena Kaune, o dirba Ukmergėje, abu – iš „Eurovaistinės“), taip pat – Inga Jurkonytė iš Vilniaus (UAB „Ramunėlės vaistinė“).

Finalinio etapo dalyvių vertino autoritetinga komisija

Finalinio etapo dalyviai dalyvavo pokalbyje su tarptautine vertinimo komisija, kurią sudarė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakulteto dekanė prof. Ramunė Morkūnienė (komisijos pirmininkė), žurnalo „Farmacija ir laikas“ vyriausioji redaktorė, to paties fakulteto prof. Loreta Kubilienė, šio fakulteto mokslininkai prodekanas prof. Valdas Jakštas, prof. Jurga Bernatienė, doc. Tauras Mekas, Lietuvos farmacijos sąjungos vadovė, VDU profesorė Ona Ragažinskienė. Komisijoje taip pat dirbo Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos viršininkas Gytis Andriulis, Sveikatos apsaugos ministerijos Farmacijos politikos departamento direktorė Anželika Oraitė ir Rygos Stradinio universiteto doc. Baiba Maurina.

„Šis konkursas yra labai svarbus visiems vaistininkams ir apskritai vaistininkystei, – pabrėžė pagrindinė rinkimų organizatorė LSMU Farmacijos fakulteto prof. Loreta Kubilienė. – Šiomet daug diskutavome, kokią vaistininką rinkti, ir pasirinkome Vaistininką – Mentorį. Į šią sąvoką sutelpa labai daug: vaistininkas Mokytojas, vaistininkas Palydovas, vaistininkas Patarėjas, vaistininkas Kolega. Šie pagrindiniai aspektai atsispindėjo ir konkurso sąlygose“.

Komisijos pirmininkė prof. Ramunė Morkūnienė pasidžiaugė, kad šiemet į finalinį etapą pateko ypač stiprūs vaistininkai, todėl išrinkti geriausius iš geriausių komisijai nebuvo lengva.

„Rinkimų eigoje, kai vyko komisijos pokalbiai su finalininkais, vaistininkai atkreipė dėmesį, kad darbas su žmonėmis yra iššūkis, – pabrėžė LSMU Farmacijos fakulteto dekanė prof. Ramunė Morkūnienė. – Reikia daug pastangų, kad jaunas, ką tik atėjęs specialistas pasijustų kaip namuose, kad pacientai išeitų iš vaistinės sveikesni ir laimingesni, ir kad vėl į ją sugrįžtų.“

Nugalėtojai

Tarptautinės komisijos sprendimu „Lietuvos metų vaistininkas 2023“ tapo vilnietė vaistininkė, „Gintarinės vaistinės“ atstovė Sigita Korbutaitė. Nugalėtoją paskelbė ir

Platinos medalį tradiciškai įteikė JE kardinolas Sigitas Tamkevičius.

Už puikų pasirodymą geriausio vaistininko rinkimuose Sigitą pasveikino Vilniaus miesto meras Valdas Benkuskas. Mero pasirašytame sveikinime visų sostinės gyventojų vardu dėkojama už atsakingą ir kantrų darbą bei linkima tapti pavyzdžiu visiems Lietuvos vaistininkams. S. Korbutaitei Vilniaus meras skyrė ir asmeninę dovaną.

Aukso medalis ir diplomai komisijos sprendimu atiteko „Camelia“ vaistinių tinklo atstovei Justinai Metlovienėi iš Panevėžio. Ji taip pat apdovanota Panevėžio miesto mero Ryčio Mykolo Račkausko padėka.

Suskaičiavus komisijos skirtus balus paaiškėjo, kad šiemet tokį patį balų skaičių dešimtūkstantosios dalies po kabelio tikslumu surinko net du finalinio etapo dalyviai – Vilniuje dirbanti Inga Jurkonytė (UAB „Ramunėlės vaistinė“) ir taip pat sostinės vaistinėje dirbantis kaunietis Vygintas Milašius („Eurovaistinė“). Organizatoriaus teko skubiai užsakyti, kad juvelyras pagamintų dar vieną sidabro medalį...

Visiems medalininkams Ministrės Pirmininkės Ingridos Šimonytės patarėja Živilė Gudlevičienė įteikė premjerės padėkas.

Iškilmingame renginyje dalyvavęs Raudondvario dvaro šeimi-

ninkas Kauno rajono meras Valerijus Makūnas pasveikino šventės svečius ir pasidžiaugė, kad Kauno rajonas pritraukė daug farmacijos verslo atstovų (čia sėkmingai veikia ne viena farmacijos įmonė), o konkurse puikiai pasirodžiusiai Kauno rajono gyventojai Rimantei Koroliova („Gintarinė vaistinė“) įteikė padėką.

Po iškilmingos apdovanojimų ceremonijos šventinio renginio dalyviams koncertavo Kauno valstybinio muzikinio teatro solistai Marija Arutiunova ir Raimondas Baranauskas, jiems akomponavo pianistė Rūta Blaškytė.

Farmacijos fakulteto inf.

Tarptautinio bendradarbiavimo mėnuo

Akių ligų klinikoje

■ Iš kairės: Tarptautinių ryšių ir studijų centro dekanė prof. I. Janulevičienė, Medicinos fakulteto dekanas prof. A. Macas, prof. A. Grzybowski, Akių ligų klinikos vadovė prof. R. Žemaitienė, prof. V. J. Balčiūnienė.

■ Dėstytojai ir Erasmus BIP studentai.

1» Trumparegystė – naujoji epidemija pasaulyje, todėl paskaitų dalyviai buvo supažindinti ir su naujausių tyrimų rezultatais bei praktinėmis rekomendacijomis trumparegystės prevencijos ir gydymo srityje, naujausiais trumparegystės progresavimo kontrolės metodais. Ypatinga profesorius domėjimosi sritis – oftalmologijos istorija. Auditorija išgirdo daug įdomių oftalmologijos istorijos faktų. Kvietinis lektorius savo profesinėmis žiniomis ir moksline patirtimi taip pat pasidalijo Lietuvos akių gydytojų draugijos metinė-

je konferencijoje. Prof. A. Grzybowski vizito metu buvo aptarta tolimesnė bendrų projektų plėtra, bendrų publikacijų rengimas, aptartos dalyvavimo ir mokslinių tyrimų rezultatų pristatymo tarptautinėse konferencijose galimybės.

Trumpasis Erasmus BIP kursas vykdys dviem etapais. Iš pradžių skaitytos teorinės nuotolinės paskaitos. Po to, jau turint teorinius pagrindus, organizuoti gyvi užsiėmimai, Akių ligų klinikoje trukę 5 dienas. Erasmus BIP kurse dalyvavo medicinos studentai iš Latvijos (Latvijos universiteto), Estijos (Tar-

tu universiteto) bei Bulgarijos (Sofijos universiteto), o paskaitas skaitė lektoriai iš Lietuvos, Latvijos (prof. Kristine Baumanė (Latvijos universitetas)) ir Estijos (dr. Mikk Pauklin (Tartu universitetas, Estija)). Kurso metu studentai turėjo galimybę susipažinti su labiausiai paplitusiomis akių ligomis (katarakta, glaukoma, tinklainės ligomis, akių traumomis). Kursantai taip pat išlausė paskaitą apie dažniausias silpnaregystės ir aklumo priežastis, gilino akių anatomijos ir fiziologijos žinias. Akių ligų klinikoje turime plačias simuliacinio mokymo galimybes, to-

dėl praktinės kurso dalies metu didžiausias dėmesys buvo kreipiamas studentų klinikiams įgūdžiams lavinti. Praktinių užsiėmimų metu pasinaudodami diagnostiniais simulatoriais studentai įsisavino tiesioginės ir binokulinės oftalmoskopijos principus. Naudodami Eyesi mikrochirurginių įgūdžių simulatorių studentai buvo supažindinti su operacinio mikroskopo veikimo principais, fakoemulsifikatoriaus veikimo ir valdymo ypatumais kataraktos operacijos metu, lavino smulkiosios motorikos įgūdžius bei išbandė kai kuriuos kataraktos ope-

racijos etapus. Simuliacinėje operacinėje kursantai galėjo pasimokyti ragenos bei odenos siuvimo pagrindų ir intravitrealinių injekcijų atlikimo technikos.

Tarptautiniai renginiai Akių ligų klinikoje buvo naudingi ne tik juose dalyvavusiems svečiams iš užsienio, tačiau ir didelė patirtis Akių ligų klinikos kolektyvui bei paskaita tolesniems tarptautiniams projektams. Dėkojame Tarptautinių ryšių ir studijų centro darbuotojoms už pagalbą organizuojant Erasmus BIP projektą.

Parengė Indrė Matulevičiūtė

■ Prof. A. Grzybowski ir prof. R. Žemaitienė su paskaitos klausytojais.

avevita | REDAKCIJA:

LSMU Komunikacijos tarnyba,
Akademinės leidybos skyrius
A. Mickevičiaus g. 9, LT-44307 Kaunas
El. paštas: avevita@lsmuni.lt
Išleina kiekvieną trečiadienį
<https://link.lsmu.lt/0ov25y3g1l>
Leidinyi skirtas LSMU ir Kauno klinikų darbuotojams, studentams

Redakcinės kolegijos pirmininkas:

Edgaras STANKEVIČIUS,
Žurnalų leidybos centro vadovas

Redakcinė kolegija:

Andrius MACAS, Medicinos fakulteto dekanas
Rolandas STANKEVIČIUS, Veterinarijos fakulteto dekanas
Elena BARTKIENĖ, Gyvūnų mokslų fakulteto dekanė
Ingrida ULOZIENĖ, Mokslo centro vadovė

RĖMĖJAS:

BERLIN-CHEMIE
MENARINI

Tomas LAPINSKAS, Kauno klinikų direktorius visuomenės sveikatai, mokslui ir studijoms

LSMU Komunikacijos tarnyba, Vidinės ir išorinės komunikacijos skyrius:

Tautvydas BULVIČIUS, tel. 8 37 407433, vt. 5128
Rasa MASIOKAITĖ, tel. 8 37 395806, vt. 5133

Kauno klinikų Komunikacijos tarnyba:

Austė ALEKSANDRAVIČIŪTĖ-ŠVIAŽIENĖ
Jovita GUDELEVIČIŪTĖ

LSMU Kauno ligoninės Komunikacijos ir rinkodaros skyrius:

Saulius TVIRBUTAS, Jūratė KUŽMICKAITĖ

Redakcija:

Asta VALUCKYTĖ-ŪSIENĖ, Akademinės leidybos skyriaus vadovė, tel. 8 37 327243, vt. 5131
Aida JAKIMAVIČIENĖ, redaktorė
Jelena BABACHINA, maketuotoja

Tarp jaunųjų akademikų – dar vienas LSMU mokslininkas

Baigiantis metams, Lietuvos mokslų akademija (LMA) renka Jaunosios akademijos narius. Iš 19 kandidatų LMA mokslų skyriuose išrinkti ir 2023 m. gruodžio 5 d. LMA prezidiumo nutarimu patvirtinti dešimt jaunųjų akademikų. Tarp jų – dar vienas mokslininkas iš Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU). LMA Jaunosios akademijos Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje universitetui atstovauja dr. Juozas Grigas (veterinarija).

Dr. J. Grigo mokslinių interesų sritys – zoonotinės virusinės ligos, imuninis atsakas prieš patogeninius virusus, sąveika tarp virusinių baltymų ir imuninės sistemos, epidemiologinė analizė. Kartu su bendraautoriais paskelbė pirmuosius duomenis apie hepatito E viruso paplitimą Lietuvos gyvūnų ir žmonių populiacijose, taip pat aktyviai dirbo erkinio encefalito viruso, Afri-

kinio kiaulių maro, pasiutligės epidemiologinių tyrimų srityse. Nuo 2020 m. bendradarbiauja su Ispanijos mokslininkais imunologinių SARS-CoV-2 tyrimų srityje, nagrinėjant viruso pagalbinių baltymų ir viduląstelių metabolinių bei imuninių procesų sąveikos mechanizmą. Yra 17 duomenų bazėje „Clarivate Web of Science“ paskelbtų publikacijų bendraautoris, *h* indeksas 7.

Nuolat dalyvauja projektinėje veikloje, apdovanotas Lietuvos mokslų tarybos (LMT) stipendija už akademinius pasiekimus.

Šiuo metu LMA Jaunojoje akademijoje iš viso yra 4 jaunieji akademikai iš LSMU, dar trys LSMU mokslininkai – tarp Jaunosios akademijos alumnų.

LSMU Komunikacijos tarnybos ir LMA informacija

■ Dr. Juozas Grigas.

Laukinių gyvūnų globos centre pradedama partnerystės iniciatyva

Visuomenės susidomėjimo sulaukęs naujasis Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Laukinių gyvūnų globos centras (LGGC) aktyviai rengiasi kitų metų pradžiai ir kviečia bendradarbiauti prisidedant prie laukinių gyvūnų gerovės.

A. Koroliovu nuotr.

LGGC – modernus, Naujųjų Muniškių kaime (Kauno r.) naujai pastatytas ir įrengtas vienintelis šalyje tokio tipo centras. Jau netrukus, nuo 2024 m. sausio 1 d., 7 dienas per savaitę jame pagalbos reikalingiems laukiniams gyvūnams iš Lietuvos bus teikiama profesionali veterinarinė pagalba ir globos, reabilitacijos ir adaptacijos paslaugos.

Centro pastatų kompleksas specifškai suprojektuotas laukiniams gyvūnams gydyti ir jų globai. Čia įrengta veterinarijos gydykla su laukinių gy-

vūnų priėmimo, apžiūros patalpomis, operacine, laboratorija, gyvūnų gydymo-reabilitacijos, visuomenės švietimo, darbuotojams skirtomis patalpomis, karantino pastatu, gyvūnų laikymo vidaus ir lauko voljerais.

Čia specialistų teikiama veterinarinė pagalba pagerins laukinių gyvūnų išgyvenamumą, padidins jų paleidimo į laisvę tikimybę ir sudarys palankesnes perdavimo laikyti tinkamomis sąlygomis galimybes.

Šiuo metu LSMU LGGC jau dirba Centro vadovė, veterinarijos gy-

dytojai, dalis gyvūnų prižiūrėtojų, kitas personalas, o iki metų pabaigos bus suformuota visa komanda.

Kad galėtų teikti kokybišką veterinarinę pagalbą sužeistiems laukiniams gyvūnams, LSMU LGGC specialistai šiuo metu intensyviai tobulina įgūdžius dirbdami su viena pažangiausių veterinarinės medicinos ir laboratorijų įranga: ultragarso skeneriu, endoskopu, rentgeno aparatu, mobiliu laparoskopu, kraujo parametų tyrimų aparatais ir kita įranga, kuri jau sumontuota Centro patalpose.

Veterinarijos gydytojai giliną žinias pirmosios pagalbos laukiniams gyvūnams, jų globos, priežiūros ir reabilitacijos srityse, taip pat semiasi patirties iš savo srities profesionalų.

Centro vadovės Justinos Morkūnaitės teigimu, siekiant sklandaus, efektyvaus ir sėkmingo darbo, prie įstaigos veiklos kviečiami prisijungti įvairūs partneriai ir rėmėjai. „Siekiamo vienyti neabejingų gyvūnų gerovei asmenų, įstaigų, bendrovių, organizacijų pastangas ir ini-

ciatyvas, tad laukiami visi, norintys bendradarbiauti, tapti matomais prisidedant prie laukinių gyvūnų gerovės“, – sakė J. Morkūnaitė.

Susidomėjusius naujojo Centro veikla, norinčius prisidėti J. Morkūnaitė kviečia susitikti gyvai – Laukinių gyvūnų globos centras neabejotinai taps traukos objektu besidomintiems laukine gamta, prisidės šviečiant visuomenę apie laukinių gyvūnų priežiūrą, propaguos šios srities savanorystę.

LGGC inf.

Sveiko ilgaamžiškumo medicinos konferencija

LSMU MA Šeimos medicinos klinika ir Lietuvos šeimos gydytojų kolegija kartu su konferencijos partnerėmis *Longevity Education Hub*, *Longevity Alliance Baltic* kvietė susipažinti su sparčiai populiarėjančia medicinos sritimi: dėmesio centre – sveikatos ilgaamžiškumo medicina. Gruodžio 8 d. į Lietuvos sveikatos mokslų universitetą (LSMU) rinkosi tarptautiniai ilgaamžiškumo medicinos autoritetai – juos subūrė konferencija „Sveiko ilgaamžiškumo medicina'23“.

■ Prof. Richard Barker. Asmeninio archyvo nuotr.

Sveiko
ilgaamžiškumo
medicinos tema
šiuo metu vyrauja
pasaulinėje
medicinos aktualijų
temų viršūnėje.

Ilona Lukoševičiūtė-Noreikienė
LSMU MA Šeimos medicinos klinikos
asistentė

Patirties sėmėsi iš geriausių

Sveiko ilgaamžiškumo medicinos tema šiuo metu vyrauja pasaulinėje medicinos aktualijų temų viršūnėje, ji aktuali ir Lietuvoje. Kad ilgaamžiškumas ir sveikas senėjimas tapų šiuolaikinės sveikatos priežiūros prioritetu, reikia panaikinti žalingą žinių spragą ir į klinikinę praktiką įtraukti švietimą apie moksliniais tyrimais pagrįstą sveikatos ilgaamžiškumo mediciną (*Longevity Medicine*). „Sveiko ilgaamžiškumo medicina '23“ priėmė šį iššūkį ir supažindino įvairių specialybių gydytojus, sveikatos priežiūros specialistus, mokslininkus ir novatorius su naujausiomis sveikos ilgaamžiškumo medicinos inovacijomis ir jų taikymu klinikinėje praktikoje. Pasitelkdami mokslo, medicinos ir technologijų pažangą, siūlėme susipažinti su nauja sveikatos priežiūros vizija ir padėjome specialistams atskleisti, kas gi slypi po sveiko ilgaamžiškumo medicinos pavadinimu.

Dalydamasis renginio įspūdžiais, šios konferencijos organizacinio komiteto vadovas, LSMU MA Šeimos medicinos klinikos vadovas ir Lietuvos šeimos gydytojų kolegijos prezidentas prof. Leonas Valius džiaugėsi, kad į LSMU atvyko pasauliniai sveikatos ilgaamžiškumo medicinos lyderiai, tokie kaip prof. Evelyn Yehudit Bischof, MD, PhD, MPH, FEFIM, prof. Richard Barker, MA, DPhil (Oxon), FRSM,

HonFBPS, MFPM(Hon), OBE, dr. Oliveris Zolmanas, sukūręs garsųjį Zolmano protokolą, EMBA Amit Goldman, dr. Dalila Čamdžić, Dominika Wilczok, dr. Mindaugas Valius, prof. Danielius Serapinas, Emil Syundyukov, Ilia Stambler, PhD, dr. Marta Kobzevaitė.

„Tai žmonės, vadovaujantys pagrindiniams pasaulio ilgaamžiškumo mokslo fondams, mokslo taryboms, sveikatos inovacijų tinklams, biochemijos institutams, skaitmeninės medicinos technologijų investavimo fondams ir tarptautiniu mastu formuojantys sveiko ilgaamžiškumo mediciną, jos edukaciją ir politiką“, – pabrėžė prof. L. Valius.

Nuo mokslinių tyrimų iki medicininių sveikatos technologijų ir DI integravimo

Šis renginys ypatingas tuo, jog buvo sutelktas dėmesys į ilgaamžiškumo mediciną, kuri skatina taikyti aukščiausius klinikinės praktikos standartus, tarpdisciplininį, klinikinį, mokslinį bei inovatorių bendradarbiavimą. Renginyje ekspertai dalijosi gerąja patirtimi, diskutavo sveiko ilgaamžiškumo medicinos inovacijų, kokybės ir kompetencijų gerinimo klausimais. Svarbiausia konferencijos mintis – sveikata yra prioritetas ir ką reikia padaryti, norint perkelti ilgaamžiškumo mediciną į klinikinę praktiką. Kvietiniai ekspertai pateikė savo mokslines bei praktines įžvalgas, pradedant prof. E. Bischof sveikinimo kalba ir pranešimu apie kas visgi yra sveiko ilgaamžiškumo medicina ir kaip tai galima integruoti į studijų pro-

cesą ir klinikinę praktiką. Dr. M. Valius pakvietė pasigilinti į molekulinis senėjimo mechanizmus, o prof. D. Serapinas kvietė toliau tęsti pamąstymus ir diskusijas apie biologinio laikrodžio atsukimą per telomerus ir mitochondrijas bei atsižvelgti į neinvazinių laisvosios vaisiaus DNR tyrimų svarbą sveikatos apsaugai ir psichologinei gerovei. Prof. I. Stambler supažindino su savo veikla – sveiko ilgaamžiškumo mokslinių tyrimų ir propagavimo skatinimas tarptautiniu mastu. Prof. R. Barker kalbėjo apie tai, kokia yra sveiko ilgaamžiškumo revoliucija – dabartinė padėtis ir ateities pokyčiai. Sveiko ilgaamžiškumo mediciną praktikuojanti šeimos gydytoja Marta Kobzevaitė dalijosi savo patirtimi, kuriant ir kuruojant ilgaamžiškumo klinikas. EMBA Amit Goldman kvietė paklausti jos pranešimo, ar įmanoma technologijų ir ilgaamžiškumo sąsaja?

Konferencijos metu vyko ir vieša diskusija, kurios tema buvo „Sveikos ilgaamžiškumo medicinos tendencijos: geroji pasaulinė praktika ir ką galime pritaikyti Lietuvoje“. Lektoriai bandė atsakyti į įvairius klausimus: kaip galima tobulinti medicinos studijų programas, gydytojų kvalifikacijos tobulinimo mokymo programas, kad sveikatos priežiūros specialistai būtų parengti įtraukti sveikos ilgaamžiškumo praktiką į savo darbą, kokia yra sveiko ilgaamžiškumo mokslo būklė, kaip integruoti įvairius didelės apimties duomenis ir dirbtinį intelektą, prisidedant prie sveikos ilgaamžiškumo medicinos pažangos ir į kokias kliūtis reikia atsižvelgti? Gyd. O. Zolmanas pasidalijo sa-

vo įžvalgomis apie ilgaamžiškumo medicinos praktiką. A. Kleizienė taip pat supažindino su maisto papildų klinikinių tyrimų tendencijomis. Diskusijos metu buvo paliesti įvairūs klausimai, deja, visiems aptarti neužteko laiko.

Parengti inovatyvūs sveiko ilgaamžiškumo medicinos mokymai

Konferenciją „Sveiko ilgaamžiškumo medicina'23“ atidarė prof. Leonas Valius, kuris pasidžiaugė solidžiu renginiu ir pasveikino garbingus svečius ir dalyvius. Prof. Valius pastebėjo, kad ugdant jaunuosius medikus ir tobulinant gydytojų profesinę kvalifikaciją itin svarbios sveiko ilgaamžiškumo medicinos kompetencijos. Pažangios medicinos žinios grindžiamos aukščiausiais medicinos mokslo standartais, tad gydytojų veiksmus turėtų lydėti naujausi medicininio išsilavinimo tyrimai šioje srityje. Ši sritis turėtų būti itin svarbi ateities šeimos gydytojui, nes jos koncepcija grindžiama profilaktika.

„Todėl bendradarbiaujant kartu su Longevity Education Hub rengiamas pasirenkamas modulis šeimos medicinos rezidentams „Sveiko ilgaamžiškumo medicina“. Gydytojams taip pat planuojamas kvalifikacijos tobulinimo mokymosi kursai, leisiantys integruoti sveiko ilgaamžiškumo medicinos principus į kasdienę praktiką“, – dalijosi prof. L. Valius.

Tikimasi, jog šie svarbūs pasiūlymai ateityje svariai prisidės gerinant sveiko ilgaamžiškumo mediciną ir rezidentūros studijų kokybę bei gydytojų kompetencijų tobulinimą.

Universitete darbą pradeda sveikos gyvensenos ugdytojos

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) darbuotojų ir studentų sveikata, jos saugojimas ir tausojimas yra vienas iš pagrindinių Universiteto prioritetų. Siekiant įgyvendinti Universiteto strateginį tikslą stiprinti Universiteto darbuotojų ir studentų sveikatą, LSMU Visuomenės sveikatos fakulteto (VSF) Psichologinės gerovės ir sveikatos mokymo centre įsteigta nauja sveikos gyvensenos ugdytojo (SGU) pareigybė.

Miglė Smaidžiūnaitė

Vidinės komunikacijos specialistė

Šie specialistai edukuos Universiteto bendruomenę sveikos gyvensenos ir lėtinių ligų rizikos mažinimo klausimais, padės rasti individualius sprendimus keičiant gyvensenos įpročius mitybos, fizinio aktyvumo, žalingų įpročių valdymo, psichoemocinio atsparumo stiprinimo srityse.

LSMU darbuotojams ir studentams taip pat bus teikiamos įvairios sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymo bei mokymo, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo mokymo paslaugos taikant gyvensenos medicinos principus.

Minėti tikslai bus įgyvendinami teikiant individualias kontaktines ir nuotolines konsultacijas, taip pat vedant teorinius bei praktinius mokymus grupėms. Svarbu žinoti, kad individuali sveikos gyvensenos ugdytojo konsultacija nebus prilyginama gyvensenos medicinos specialisto teikiamai paslaugai taip, kaip ji teikiama asmens sveikatos priežiūros įstaigose, todėl lėtinių ligų valdymo klausimai nebus sprendžiami. Konsultacijos metu bus orientuojamasi į asmens sveikatai palankių gyvensenos įpročių ir pasirinkimų ugdymą, edukuojama sveikos gyvensenos klausimais.

Kita veiklos kryptis bus orientuota į įvairaus pobūdžio mokymus grupėms. Viena iš šios veiklos

formų – kasmenesinis sveikos gyvensenos naujienlaiškis universiteto bendruomenei, kuris pasieks kiekvieną bendruomenės narį elektroniniu paštu. Jame bus galima rasti naudingos praktinės informacijos, patarimų, idėjų, kaip gyventi sveikiau ir kokybiškiau.

Daugiau informacijos apie SGU ir registraciją į nuotolines bei kontaktines konsultacijas rasite [čia](#).

Kviečiame susipažinti su darbą pradėjusiomis LSMU sveikos gyvensenos ugdytojomis.

Lina Paulauskienė

„Esu Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų gydytoja onkologė chemoterapeutė, 2021 m. baigiau gyvensenos medicinos magistro studijų programą. Taip pat dirbu LSMU Medicinos fakulteto Šeimos medicinos klinikos bei Visuomenės sveikatos fakulteto Profilaktinės medicinos katedros asistente (kviestine lektore), vedu paskaitas ir užsiėmimus gyvensenos medicinos bei kitų studijų programų studentams.

Esu Gyvensenos medicinos studijų programos komiteto narė, dalyvauju tobulinant šią programą bei viešinant gyvensenos mediciną. 2020–2021 metais dalyvavau LR SAM inicijuotame metodinių dokumentų rengime „Pagrindinės mirties priežastis Lietuvoje lemiančių ligų ir sveikatos sutrikimų integruotos sveikatos priežiūros metodiniai

■ Lina Paulauskienė.

dokumentai“, rengimo tema „Storosios žarnos piktybiniai navikai“. Esu viena iš sudarytojų ir bendraautorė leidinio, skirto studentams, rezidentams bei gydytojams, gyvensenos medicinos specialistams „Pacientų konsultavimas gyvensenos medicinos klausimais“ (2023).

Matydama gyvensenos pokyčių teigiamą poveikį ir naudą sveikatai, dalinuosi žiniomis – skaitau paskaitas specialistams, visuomenei, pacientams, vedu praktines sveikos gyvensenos edukacijas moksleiviams, taip pat dirbu asmens sveikatos priežiūros įstaigoje gyvensenos medicinos specialiste. Savo patirtimi siekiu pasidalyti su LSMU bendruomene, nes net ir maži gyvensenos įpročių pokyčiai šiandien veda į didelę sveikatos naudą rytoj.“

Lilija Baniulienė

„Kasdien dirbu praktikinę klinikinę darbą su onkologine liga sergančiais pacientais. 2020–2021 m.

■ Lilija Baniulienė.

dirbau su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija rengiant metodinius dokumentus „Pagrindinės mirties priežastis Lietuvoje lemiančių ligų ir sveikatos sutrikimų integruotos sveikatos priežiūros metodiniai dokumentai“ tema „Skrandžio piktybinis navikas“.

2018 m. baigiau gyvensenos medicinos magistro studijas, buvau pirmosios laidos absolventė. Vedu paskaitas, seminarus ir mokymus sveikatos priežiūros ir visuomenės sveikatos specialistams. Universitete ir už universiteto ribų organizuoju gydytojų, sveikatos specialistų mokymus, vedu sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimo kursus, skaitau pranešimus tarptautinėse ir Lietuvoje vykstančiose konferencijose.

2021–2022 m. dirbau su pacientais ir šeimos gydytojo komandos nariais projekte „Tęstinė lėtinėmis ligomis sergančiųjų pacientų

sveikatos priežiūra (TELELISPA)“, konsultavau pacientus gyvensenos keitimo klausimais kaip gyvensenos medikė.

Nuo 2019 m. dirbu kviestine asistente LSMU MA Šeimos medicinos klinikoje: mokau gyvensenos medicinos studijų programos studentus ir išplėstinės praktikos slaugytojus. Nuo 2022 m. esu Gyvensenos medicinos studijų programos komiteto narė, atsakinga už tarptautinių ryšių plėtojimą. Bendradarbiauju su Pasaulio sveikatos organizacija.

Esu leidinio „Pacientų konsultavimas gyvensenos medicinos klausimais“ sudarytoja ir bendraautorė (2023), taip pat leidinio „Metodinė medžiaga pirminės asmens sveikatos priežiūros specialistams ir dauginėmis ligomis sergantiems pacientams“ bendraautorė (2021).

Gyvenime vadovaujuosi posakiu: „Laimingas tas, kuris džiaugsmingai dirba ir džiaugiasi darbais, kuriuos padarė“ (J. V. Gėtė).

Lietuva padarė bene didžiausią pažangą mažinant alkoholio vartojimą

Legalus alkoholio vartojimas Lietuvoje mažėja jau antrą dešimtmetį ir kiekviena veiksminga kontrolės priemonė šį mažėjimą paspartina. 2015–2016 metais Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) Lietuvą įvardijo kaip daugiausiai alkoholinių gėrimų suvartojančią šalį, o jau po ketverių metų (2019 metais) Lietuva atsidūrė 6-oje vietoje ir PSO vertinama kaip padariusi bene didžiausią pažangą mažinant alkoholio vartojimą.

Per šį laikotarpį gerokai sumažėjo ir dažnas nesaijingas alkoholio vartojimas tarp 15–64 m. gyventojų. Tai garantuoja ir mažesnes sveikatos problemas.

Šie teigiami poslinkiai aptarti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento (NTAKD) ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) mokslininkų pristatyme „Alkoholio kontrolės priemonių poveikis: mitai ir realybė“.

Reikia išlaikyti esamą kontrolės politiką

„Alkoholio kontrolės įstatymas – vienas dažniausiai keičiamų įstatymų Lietuvoje. Esame suskaičiavę per 60 alkoholio kontrolės politi-

kos pokyčių, kurių dalis buvo įgyvendinta per trumpą laiko tarpą ir davė akivaizdžių rezultatų mažinant su alkoholio vartojimu susijusį mirtinumą ir kitas neigiamas pasekmes. Todėl reikia išlaikyti esamą alkoholio kontrolės politiką, nieko nereikia liberalizuoti“, – įsitikinęs LSMU Sveikatos tyrimų instituto vadovas prof. dr. Mindaugas Štelemėkas.

Profesorius konstatavo, kad per paskutinius 15 metų Lietuva įgyvendino nemažai svarbių alkoholio kontrolės politikos sprendimų. Ypač svar-

būs pokyčiai įgyvendinti 2008–2009 ir 2017–2018 m., užtikrinę apskaityto alkoholio vartojimo sumažėjimą.

Pasak LSMU Visuomenės sveikatos fakulteto Sveikatos tyrimų instituto vadovo, alkoholio suvartojimas išlieka pagrindine problema, todėl reikalinga nuolatinė patikros sistema, kad alkoholis nebūtų parduodamas jo įsigyti teisės neturintiems jauniems žmonėms, tad dažnesni slapto pirkėjo tyrimai galėtų turėti teigiamą efektą.

Lietuva padarė bene didžiausią pažangą mažinant alkoholio vartojimą

6» „Visiškas alkoholio reklamos draudimas – gerai veikianti priemonė, kuri ypač svarbi socialiniuose tinkluose, nes būtent ten lengviausiai pasiekiami jauni asmenys“, – akcentavo prof. dr. M. Štelemėkas.

LSMU Visuomenės sveikatos fakulteto Sveikatos tyrimų instituto vyresnysis mokslo darbuotojas dr. Daumantas Stumbrys, aptardamas alkoholio pardavimo laiko sekmadieniais įtaką vyrų mirtingumui, pabrėžė, kad 2018 m. įsigalioję prekybos alkoholiu ribojimai turėjo neabejotiną įtaką sumažėjusiam mirtingumui: Lietuvoje sekmadieniais ir pirmadieniais rečiau fiksuojamos vyrų mirtys.

„Tyrimo rezultatai parodė, kad iki ribojimų padidėjęs mirtingumas sekmadieniais ir pirmadieniais gerojai sumažėjo. Be kita ko, tai gali lemti ir kiti veiksniai, tačiau mirčių mažėjimas vienareikšmiškai susiję ir su alkoholio vartojimu“, – išvadomis dalijosi D. Stumbrys.

Pasak mokslininko, tyrimo rezultatai rodo, kad iki 2018-ųjų fiksuotas vyrų mirčių pikas sekmadieniais sumažėjo iki savaitės vidurkio, tokia pati tendencija pastebėta ir dėl mirtingumo pirmadieniais.

Kartu su Kanados priklausomybių ir psichikos sveikatos centro (*Centre for Addiction and Mental Health*, CAMH) atstovais LSMU

mokslininkai atlieka tyrimą, kuriuo siekiama įvertinti alkoholio kontrolės poveikį Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse.

Kanados priklausomybių ir psichikos sveikatos centro vyresnysis mokslininkas prof. dr. Jurgen Rehm pastebėjo, kad nuo 2001–2021 m. Lietuva pasižymėjo aukštais mirtinumo nuo alkoholio rodikliais. Visgi alkoholio kontrolės priemonės, kai didinami mokesčiai, didėja alkoholinių gėrimų kainos, sumažino vartojimą, taip pat sumažėjo ir mirtingumas.

Mokslininkas pabrėžė, kad siekiant, jog lietuvių gyvenimo trukmė nesiskirtų nuo kitų ES šalių gyventojų, labai svarbu tęsti alkoholio kontrolės politiką. Tai užtikrintų ne tik ilgesnę gyvenimo trukmę, bet ir ilgesnę sveiko gyvenimo trukmę ir bendrą gyvenimo gerovę.

Igyvendintos įvairios alkoholio kontrolės priemonės

Pasak NTAKD laikinosios vadovės Gražinos Belian, nuo 2014 metų Lietuvoje įgyvendinta daugybė alkoholio kontrolės priemonių. Svarbiausios iš jų – draudimas laikinose prekybos vietose prekiauti įvairiais surogatais, burnos skalavimo skysčiais, odekolonais, kurie turėjo daugiau nei 20 proc. etilo alkoholio. Dar po metų turgavietėse įsigaliojęs draudimas prekiauti alkoholiniais

gėrimais neturint licencijos. 2016 m. buvo priimtas draudimas prekiauti alkoholiu degalinėse. Vėliau buvo įvesti reikalavimai nustatyti pirkėjo amžių, specialus alkoholio pakuočių ženklavimas, draudimas organizuoti žaidimus, akcijas, konkursus, loterijas, dar vėliau įvestas draudimas skelbti apie alkoholinių gėrimų kainų mažinimą.

G. Belian teigimu, 2017 m. pradėtas mokesčių alkoholiniams gėrimams didinimas ir alkoholio reklamos draudimas pradėjo naują alkoholio kontrolės politikos etapą, nors buvo daug skeptiškų prognozių, kad Lietuvoje padaugės šešėlinės ekonomikos, kontrabandinio alkoholio ir neapskaityto alkoholio statistika.

Panašios prognozės lydėjo ir 2019–2023 metais priimtus draudimus, pavyzdžiui, gaminti žaislus, maisto produktus ir kitas prekes, kurių dizainas imituoja alkoholinius gėrimus (visuomenė tai puikiai prisimena kaip „vaikiško šampano“ uždraudimą), taip pat draudimas prekiauti alkoholiniais gėrimais pavyliuose, o kurortuose ir kitose savivaldybių tarybų nustatytoje poilsio bei turizmo teritorijose leidimas prekiauti tik tokiais gėrimais, kurių etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 proc.

G. Belian teigimu, visgi realybė yra tokia, kad legalaus alkoholio

Nuotrauka – iStock-1042617766

lio vartojimas Lietuvoje mažėja nuo 2012 metų. „Mes pastebime, kad kiekviena efektyvi alkoholio kontrolės priemonė tą mažėjimą padidina, pavyzdžiui, akcizo padidinimas davė efektą, kad suvartojimas sumažėjo vienu litru per metus“, – teigia Departamento laikinoji vadovė. Pasak jos, 2015–2016 m. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) Lietuvą įvardijo kaip šalį, kur alkoholinių gėrimų suvartojama daugiausiai, o štai 2019 m. mūsų šalis jau atsidūrė 6-oje vietoje ir yra vertinama kaip padariusi bene didžiausią pažangą mažinant alkoholio vartojimą.

G. Belian pasidžiaugė ir dar vienu alkoholio vartojimo aspektu: nuo 2016 metų gerokai sumažėjo daž-

nas nesaikingas alkoholio vartojimas tarp 15–64 m. gyventojų, o tai garantuoja ir mažesnes sveikatos problemas. „Džiugina ir dar vieno tyrimo, kurį atliko Lietuvos sveikatos mokslų universiteto mokslininkai, rezultatai, kad sparčiai mažėja alkoholio vartojimas tarp 5–9 klasės mokinių“, – tvirtina vadovė.

Vertindama vis pasigirstančius raginimus liberalizuoti alkoholio reklamos ribojimus, ji pristatė dar vieno tyrimo rezultatus, koks yra Lietuvos gyventojų požiūris į alkoholio reklamos draudimą socialiniuose tinkluose: 66 proc. arba 2 iš 3 18–74 metų Lietuvos gyventojų teigiamai vertina alkoholio reklamos draudimą socialiniuose tinkluose.

LSMU mokslininkai tyrė ryšius tarp miego kokybės ir nuovargio: kas paaiškėjo?

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) mokslininkų atliktas tyrimas atskleidė naujų įžvalgų apie miego ir nuovargio ryšį tarp asmenų, sergančių nerimo ar afektiniais sutrikimais.

LSMU MA Neuromokslų instituto Elgesio medicinos laboratorijos mokslininkų grupė – Agnė Stanytė, Aurelija Podlipskytė, Audrius Alonderis, Julius Burkauskas ir Vesta Steiblienė, kartu su bendraautore Jūrate Macijauskiene – atliko tyrimą, kurio metu siekė išnagrinėti nuovargio sąsajas su objektyviais miego rodikliais bei subjektyvia miego kokybe tarp asmenų, sergančių nerimo ar afektiniais sutrikimais.

Tyrimo dalyvavo 233 asmenys, sergantys nerimo ar afektiniais sutrikimais. Tyrimo dalyviai pildė savivarnos anketas ir dalyvavo įvertinant fizinį pajėgumą bei nakties miego tyrimo – polisomnografijoje.

Kai kurie miego sutrikimai – ypač tai pasakytina apie kvėpavimo sutrikimus nakties miego metu, periodinių kojų judesių sindromą ir kai kuriuos kitus miego metu pasireiškiančius miego sutrikimus – gali būti diagnozuojami tik atlikus polisomnografinį tyrimą.

Kvėpavimo sutrikimai nakties miego metu vertinami kaip vienas

išeminės širdies ir smegenų ligos rizikos veiksniai, tad miokardo infarkto ir galvos smegenų insulto prevencijai, aukšto kraujospūdžio korekcijai labai svarbu laiku diagnozuoti šiuos sutrikimus ir skirti tinkamą gydymą.

Dažnai miego metu ištinkantys kvėpavimo sutrikimai taip pablogina miego kokybę, kad dienos metu atsiranda didelis mieguistumas. Tai gali taip pat lemti didesnę nelaimingų atsitikimų darbe ar vairuojant automobilį riziką. Toks tyrimas šiuolaikiška polisomnografijos sistema atliekamas ne tik didžiosiose Lietuvos ligoninėse, bet ir LSMU Neuromokslų instituto Palangos klinikoje.

Tyrimo rezultatai atskleidė, jog tarp asmenų, sergančių nerimo ar afektiniais sutrikimais, objektyvus miego rodikliai – greitesnis užmigimas, mažesnis prabudimų nakties metu skaičius, greitesnis REM (angl. *Rapid Eye Movement*) stadijos pasiekimas miego metu – siejosi su didesniu fiziniu pajėgumu, tačiau nebuvo susiję su subjektyvia patiriamu nuovargiu. Tyrimas taip

pat atskleidė, jog asmenys, subjektyviai savo miego kokybę vertinantys kaip prastą, kartu patyrė ir didesnę subjektyvų protinį nuovargį.

Pasak LSMU MA Neuromokslų instituto Elgesio medicinos laboratorijos mokslininkės Agnės Stanytės, subjektyviai jaučiamas protinis nuovargis gali būti ne pakitusios miego architektūros pasekmė, o daugiau priklauso nuo to, kaip asmuo pats vertina savo miego kokybę.

„Asmenys, sergantys nerimo ar afektiniais sutrikimais, dažnai skundžiasi patiriamu nuovargio jausmu, ir tai sieja su miego sutrikimais. Mūsų atliktas tyrimas rodo, kad objektyvūs miego rodikliai nebuvo susiję su subjektyvia patiriamu nuovargiu, o daugiausiai įtakos protiniam nuovargiui turėjo subjektyviai vertinama miego kokybė“, – tyrimo rezultatus apibendrino A. Stanytė.

Nors jau anksčiau moksliniai tyrimai įrodė ryšį tarp nuovargio ir miego kokybės, tačiau iki šiol tyrimai rėmėsi tiriamųjų subjekty-

Nuotrauka – iStock-1059134652

viais savivarnos klausimynais. Tad LSMU MA Neuromokslų instituto Elgesio medicinos laboratorijos mokslininkų atliktas tyrimas – vienas pirmųjų, nagrinėjantis objektyvias ir subjektyvias nuovargio ir miego charakteristikas tarp asmenų, sergančių nerimo ir afektiniais sutrikimais.

Atrastoms sąsajoms patvirtinti reikia atlikti daugiau tyrimų, tačiau LSMU MA Neuromokslų instituto Elgesio medicinos laboratorijos mokslininkų grupės ty-

rimas jau susilaukė tarptautinio pripažinimo ir susidomėjimo: jo rezultatai paskelbti mokslo žurnale „Physiology & Behavior“. Straipsnį galima paskaityti čia: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0031938423003542>

Ateityje tikimasi detaliau išnagrinėti nuovargio atsiradimą ir pasireiškimą tarp asmenų, sergančių nerimo ar afektiniais sutrikimais, siekiant rasti efektyvių šio simptomo valdymo ir mažinimo būdų.

Komunikacijos tarnybos inf.

Sėkmingai baigtas projektas „Biodanga“

LSMU Veterinarijos akademijos Maisto saugos ir kokybės katedroje trejus metus vykdytas Baltijos tyrimų programos projektas „BIODANGA: valgomo dangalo iš rūgščių išrūgų ultrafiltrato su biokomponentais bei biopakuotės panaudojimas probiotinio sūrio saugos ir kokybės užtikrinimui“ yra sėkmingai baigtas.

Prof. dr. L. Šernienė
Projekto vyr. mokslo darbuotoja

Projekto vykdymo grupė – prof. Mindaugas Malakauskas (vadovas), prof. Loreta Šernienė ir doktorantai Justina Milerienė, Agnė

Vasiliauskaitė bei Elvidas Aleksandrovaitis, LSMU) kartu su Latvijos (doc. dr. Sandra Muizniece-Brasava, Latvijos gyvybės mokslų ir technologijų universitetas), Estijos (dr. Epp Songisepp, BioCC OÜ) ir Norvegijos (dr. Ida Rud, Nofima) partneriais pristatė

projekto rezultatus Latvijos gyvybės mokslų ir technologijų universitete gruodžio 13 d. vykusiame partnerių susitikime.

Susitikimo metu buvo pristatytas vykdytas projektas ir apibendrinti jo rezultatai. Projekto metu

nustatėme, kad šviežių ir brandinamų sūrių apsaugai skirtos valgomosios dangos pajėgios patikimai sumažinti mikrobinių sūrio taršą ir pratęsti sūrio galiojimo terminą laboratorinėmis sąlygomis. Biopakuotės tyrimai gamybinėmis sąlygomis parodė, jog projekte panaudotos naujos biosuyrančios pakavimo medžiagos dar turi būti tobulinamos, kad jose supakuotas fermentinis sūris išlaikytų brandinimo ir laikymo režimus. Gamybinių tyrimų metu taip pat pastebėjome, kad kartu su biopakuote naudojant ir valgomąją dangą gaunami pati-

kimai geresni sūrio mikrobiologiniai rezultatai, ypač kai dangoje įterpiamos vietinės kilmės probiotinio tipo laktobacilos, pasižyminčios stipriu antimikrobinu poveikiu. Estijos ir Norvegijos partneriai ištyrė, kad inovatyviame, biodanga padengtame sūryje naudojamos probiotinės padermės gerai išgyvena virškinimo metu, jų sąveika sūrio matricoje yra minimali. Bakterijų tarpusavio sąveikos probiotiniame sūryje ir jų poveikis žmogaus organizmui yra baigiami analizuoti ir gauti rezultatai planuojami pristatyti mokslinėje spaudoje 2024 metais.

Medicinos darbuotojų glaudaus bendradarbiavimo su tėvais svarba naujagimių priežiūroje

Kauno klinikų Neonatologijos klinikoje kasmet gydoma apie 500 neišnešiotų mažylių. Tyrimais įrodyta, kad šeimos buvimas kartu su vaikiu mažina jo stresą, naujagimis gauna daugiau gerųjų bakterijų, todėl vaikai mažiau serga vėlyvosiomis infekcijomis, kurios yra itin pavojingos neišnešiotiems naujagimiams.

Tėvai – neatsiejama komandos dalis

„Ne ką mažiau svarbus sveikatos priežiūros specialistų glaudus bendradarbiavimas su šeimomis, slaugančiomis neišnešiotus mažylius, – pažymi prof. Rasa Tamelienė, Kauno klinikų Neonatologijos klinikos vadovė. – Tėvai – neatsiejama komandos dalis, kurios nuomonė ir sprendimai

lygiai tokie pat svarbūs kaip ir medicinos darbuotojų.“ Siekiant užtikrinti sklandų bendradarbiavimą tarp medicinos darbuotojų ir šeimų, gruodžio pradžioje Kauno klinikų Neonatologijos klinikos kolektyvas pradėjo pusantų metų trukmės Suomijos Turku universitetinės ligoninės komandos vedamus mokymus „Glaudus bendradarbiavimas su tėvais“, orientuo-

tus į sveikatos priežiūros specialistų parengimą, suteikiant jiems būtinų žinių, įgūdžių ir priemonių darbui su šeimomis. Skandinavijos šalys garsios ypač gerais rezultatais neonatologijoje – kūdikių išgyvenamumas itin geras, daug dėmesio skiriama šeimos buvimui kartu su naujagimiu.

»9

Lietuvos neonatologijos asociacijos nuotr.

Veterinarijos magistro studentė iš Graikijos stažuojasi Virškinimo sistemos tyrimų institute

LSMU Virškinimo sistemos tyrimų institutas (vad. prof. J. Kupčinskas), gyvuojantis jau 12 metų, ne tik atlieka pažangiausius mokslinius tyrimus, bet ugdo ir jaunuosius specialistus.

Pirmąjį mokslo metų pusmetį instituto Klinikinės ir Molekulinės gastroenterologijos laboratorijoje (vad. prof. Jurgita Skiecevičienė) stažavosi veterinarinės medicinos magistro studentė iš Graikijos Vaso Mamatsiou, kuri pasirinko savo karjerą tęsti akademinėje mokslo srityje. Praktikos metu kartu su instituto doktorante Indre Karaliūte studentė atliko mokslinius tyrimus su eksperimentiniais gyvūnų modeliais, bendradarbiaujant su Biologinių tyrimų centru (vad. Dr. Vilma Zigmantaitė). V. Mamatsiou prisidėjo ir prie Lietuvos mokslo tarybos finansuojamo mokslininkų grupių projekto veiklų, kurių metu buvo ieškoma biologinių žymenų personalizuotai mikroskopiinio kolito diagnostikai.

Vaso dalijasi savo įžvalgomis: „Studijų metu dažnai sunku suprasti, kas yra moksliniai tyrimai, tačiau Virškinimo sistemos tyrimų institu-

LSMU Virškinimo sistemos tyrimų institutas ne tik atlieka pažangiausius mokslinius tyrimus, bet ugdo ir jaunuosius specialistus.

tas – puikus pažangių mokslininkų pavyzdys. Tyrėjai mielai dalijasi savo patirtimi bei žiniomis ir taip įkvėpė mane toliau tęsti mokslinius tyrimus, kurie, tikiuosi, prisidės tiek prie gyvūnų, tiek prie žmonių gerovės.“

Vaso Mamatsiou – tik viena iš daugelio perspektyvių jaunųjų tyrėjų, pradedančių mokslininko karjerą ir gilinančių žinias Virškinimo sistemos tyrimų institute.

LSMU Virškinimo sistemos tyrimų instituto inf.

■ Indrė Karaliūtė, prof. Jurgita Skiecevičienė ir Vaso Mamatsiou.

Medicinos darbuotojų glaudaus bendradarbiavimo su tėvais svarba naujagimių priežiūroje

8» „Matydami, kad visas pasaulis atsisigia į Skandinavijos šalių sėkmingas patirtis, užmezgėme kontaktą ir nuvykome patys į Suomijos Turku universitetinę ligoninę, kurioje mus šil-tai priėmė ir parodė, kaip atrodo jų darbo diena, kaip šeima įtraukiama į naujagimio gydymą“, – pasakoja Kauno klinikų Neonatologijos klini-ko vadovė.

Susipažino su suomių patirtimis

Kauno klinikų komanda, pra-leidę savaitę laiko Suomijoje ir su-sipažinę su suomių patirtimis, kaip prižiūrėti ir atpažinti įvairius naujagi-mio ženklus, priimti bendrus spren-dimus kartu su šeima dėl vaiko gy-dymo bei būklės sekimo taktikos, nusprendė, kad šioje srityje pagi-linti žinias būtų naudinga ir Kauno klinikų personalui. „Pamatėme, kad informacija – ypač svarbi ir aktuali mūsų kolektyvui. Paprašėme, kad Turku universitetinės ligoninės at-stovai atvyktų į Lietuvą ir pasidaly-tų savomis patirtimis, kaip tinkamai bendrauti, įtraukti tėvus į bendrą sprendimų priėmimą“, – sako prof. R. Tamelienė.

Pasidėjus mokymams, kiekvieną rytą Neonatologijos klinikoje vyko paskaitos, į kurias buvo kviečiama visa komanda. Vėliau, likusią dienos dalį, keturi Neonatologijos klinikos mentoriai dalyvavo prakti-niuose užsiėmimuose. „Praktinėse

veiklose kartu su lektoriais eidavo-me pas šeimas į palatas, stengdavo-mės didesnę dėmesį atkreipti į mo-terį, leisti jai išsipasakoti, kalbėtis su ja, – pasakoja viena iš keturių Kauno klinikų mentorių, gydytoja neonato-logė Renata Dzikiene. – Minimalus medicinos darbuotojo atsitrauki-mas nuo kūdikio leidžia mamai la-biau įsitraukti į jo priežiūrą, suteik-ti mums, gydytojams, informacijos, kaip jai sekasi, su kokiais sunkumais ar klausimais ji susiduria. Tokiu bū-du geriname mamos psichologinę būseną, leidžiame jai pasijusti visa-verte komandos dalimi.“

R. Dzikiene pabrėžia, kad pa-sibaigus savaitės trukmės kontak-tiniams mokymams jie likusią dalį mokysis nuotoliniu būdu, kilus klausimams Neonatologijos klinikos ko-mandą visada konsultuos Turku uni-versitetinės ligoninės specialistai. „Pavasari mūsų komanda žada vyk-ti į Suomiją. Vizito metu aptarsime pasiektą progresą, kilusius iššūkius, vėl stebėsime jų darbą ir veiklą“, – sako gydytoja neonatologė.

Tobulėjimui ribų niekada nėra

Lektorės prof. Liisa Lehtonen, Turku universitetinės ligoninės Neo-natologijos skyriaus vadovė, ir Sari Ahlqvist-Björkroth, Psichologijos ir kalbos patologijos katedros dėsty-toja, džiaugiasi Neonatologijos kli-nikos kolektyvo žiniomis ir motyva-cija siekiant įtraukti tėvus į glaudų

bendradarbiavimą. „Pastebime, kad Kauno klinikų medikai jau taiko tam tikras bendravimo taktikas, kurias ir pristatome šiuose mokymuose. Glaudaus bendradarbiavimo su tė-vais srityje medikai žino daug ir ma-nome, kad jie – teisingame kelyje, o tobulėjimui ribų niekada nėra“, – sa-ko prof. L. Lehtonen.

Dalyvauti vienu iš geriausių pa-saulyje neonatologijos srities specia-listų mokymuose, kurie jau apmokė 19 skirtingų Europos ligoninių ko-mandas, galimybę suteikė asocia-cija „Neišnešiotukas“ – jiems pavy-ko surinkti lėšas, kurios buvo skirtos Kauno klinikų medikų profesiniam tobulėjimui. „Tai pirmas kartais, kai tėvų organizacija investuoja į medi-kų mokymus. Džiugu, kad medicinos darbuotojai pasiruošę priimti tokius mokymus ir laiko tiek mus, asociaciją, tiek mažyliams slaugančius tėvus lygia-verčiais komandos nariais“, – minti-mis dalijasi asociacijos „Neišnešiotu-kas“ prezidentė Asta Radzevičienė.

„Susilaukus neišnešiotuko šei-ma patiria stiprias emocijas, kaltės jausmą, nežinią, netekties jausmą, o tai dažnai sukelia ir depresiją, – svarsto A. Radzevičienė. – Šie mo-kymai leis tėvams pasijusti naudin-gais, užmegzti ryšį su vaikieliu, o medikai suteiks saugią erdvę ste-bėdami ir drąsindami tėvus pažinti vaiko charakterį, jo kūno kalbą.“ Ji dėkoja visiems asociacijos gerada-riams, finansiškai prisidėjusiems prie šio tikslo įgyvendinimo.

■ Prof. Rasa Tamelienė.

Kauno klinikų nuotr.

Kauno Perinatologijos centras, kurį sudaro Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos bei Neonatologijos klinikos – tai didžiausias aukščiausio – tretinio lygio sveikatos priežiūros paslaugos gimdyvėms ir naujagimiams teikiantis centras Lietuvoje. Čia gydomi pacientai iš Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių. Kiekvienais metais Kauno klinikoje gimsta apie 3300 naujagimių, iš jų – apie 500 neišnešiotų.

„Viliamės, kad išrinkta klinikos mentorių komanda, kurią sudaro Naujagimių intensyviosios terapi-jos ir Naujagimių ligų skyrių gydyto-jai ir slaugytojai, pasisems reikalingų

žinių ir jomis pasidalys, supažindins kitus Neonatologijos klinikoje dir-bančius specialistus“, – sako prof. R. Tamelienė.

Kauno klinikų inf.

Kalėdos Vaikų reabilitacijos ligoninėje „Lopšelis“

Kauno klinikų filialo Vaikų reabilitacijos ligoninėje „Lopšelis“ vyrauja šventinė atmosfera, kurią sukūrė čia gydoma pacientė leva ir jos mama Jurgita. „Turiu dailės studiją, o kol dukra gyja ligoninėje, nutariau ką nors nuveikti. Taip gimė idėja papuošti gydymo įstaigą“, – šypsosi Jurgita.

Šiuo metu reabilitacijos ligo-ninėje papuošta eglutė, sukurtas traukinukas ir advento kalendorius. „Personalui padarėme staigmeną ir kiekvienam darbuotojui įdėjome po dovanėlę pagal ištrauktą skaičiu-ką“, – pasakoja dekoracijų autorė.

Moteris džiaugiasi, kad prie li-goninės puošimo prisidėjo ir pats personalas. „Patys medikai pasipuo-šė trečią aukštą, girdėjau, kad kaž-kas organizuojama ir antrame aukš-te, – sako ji. – Džiugu, kad visi kartu čia sukūrėme šventinę atmosferą.“

„Jurgita ir levutė buvo pačios pirmosios, pradėjusios ruošti Kalė-doms – visas personalas sužavėtas jų kuriamomis dekoracijomis. Mer-gaitės norai dideli, ji norėjo pristaty-ti tiek eglučių, kad užtektų kiekvie-nam specialistui po vieną, – šypsosi Raminta Vdovycaitė, Kauno klinikų

filialo Vaikų reabilitacijos ligoninės „Lopšelis“ administratorė. – Jos – ligoninės žvaigždės. Visi jas žino ir džiaugiasi jų kuriamais grožiais.“

Tikimasi, kad pacientės ir jos mamos iniciatyva papuošti Vaikų reabilitacijos ligoninės „Lopšelis“ patalpas pradžiugins tiek ligoninėje esančius vaikus, tiek ir persona-lo kasdienybę.

„Lopšelis“ – Kauno klinikų fi-lialas, kuriame po vienu stogu įsi-kūrė vaikų reabilitacijos klinika, ku-rijoje teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos sutrikusios raidos bei bio-socialines funkcijas praradusiems vaikams, taip pat vykdoma moksli-nė ir pedagoginė veikla, organizuo-jamos magistrantūros studijos, bei dienos centras, autizmo diagnozė turintiems vaikams.

Kauno klinikų inf.

Ar sulauksime intergralios skausmo medicinos?

Nors sakoma „viščiukus skaičiuojame rudenį“, metų rezultatus paprastai sumuojame prieš didžiąsias šventes, kai laukiame stebuklo...

Doc. Arūnas Ščiupokas
Lietuvos skausmo draugijos prezidentas

Akistatoje su lėtiniu skausmu

2023-ieji skausmo medicinos pasaulyje buvo paskelbti Integralios skausmo priežiūros metais. Tai siejama su jau dvidešimtą kartą Tarptautinės skausmo studijų asociacijos skelbiama iniciatyva kiekvienus metus skirti aktualiai skausmo medicinos problemai. Nuo 2004 m. prasidėjusi ir Pasaulinės sveikatos organizacijos tuomet palaikyta „Teisės į skausmo priežiūrą“ iniciatyva kasmet palietė aktualiausių klausimų, tokius kaip vaikų skausmas, pagyvenusiųjų skausmas, moters skausmas, nugaros skausmas, galvos skausmas ir kitus. Nueinantys metai buvo skirti integraliai skausmo priežiūrai, siekiant dar kartą sutelkti medikus ir visuomenę bei pakviesti veikti drauge akistatoje su lėtiniu skausmu.

Lėtinis skausmas, o jam pažaboti prieš daugiau kaip septyniolika metų atsiradusi nauja disciplina – skausmo medicina, šiandien tarsi išgyvena krizę. Teorinių žinių gausa, farmacinių kompanijų vaistų pasiūla, skausmo gydymo naujos technologijos – kasdienybė, bet lėtinio skausmą patiriančių pacientų skaičiai neišvengiamai didėja... Kas darosi? Naujosios skausmo teorijos („Skausmo vartų“ teorija, 1965 m.) vienas išradėjų P.D. Wall'as 2001 m. prieš palikdamas šį pasaulį tarsi visų mūsų medikų paklausė: „Kodėl mes esame tokie geri, o mūsų pacientai tokie silpni?“ Deja, mes ir šiandien nerurime aiškaus atsakymo į šį klausimą.

Skausmas visuomet yra subjektyvus

Bet kuri medicinos specialybė šiandien „apsiginklavusi“ rekomendacijomis, protokolais, susitarimais ir panašiais teisiniais dokumentais, kuriais remiantis „išrašomas nuosprendis“ pacientui. Tikriausiai taip ir turi būti. Bet su patiriamu skausmu viskas yra subtiliau... Visi, kas mokėsi medicinos, žino apie taip vadinamą skausmo slenkstį, pagal

kurį pacientai tarsi rūšiuojami nuo labai jautrių minimaliam skausmo potyriui iki tų, kurie gali iškęsti didžiausio intensyvumo skausmą. Tai kiekvienam iš mūsų yra užprogramuota. Kiekvienas gimsta su individualia skausmo signalo valdymo sistema, savąja skausmo moduliacija. Dar vienas naujosios skausmo teorijos kūrėjų R. Melzackas 1968 m. paskelbė, kad skausmo signalas yra kompleksas ir susideda iš šių pradų: sensorinio-diskriminacinio, afektinio-motyvacinio, kognityvinio-vertinančiojo. Kaip jie kiekvienam pasireiškia, koks santykis tarp kiekvieno iš šių pradų, labai individualu. Tai tvirtina ir tarptautinis skausmo apibrėžimas – „skausmas visuomet yra subjektyvus“. To negalime pamiršti susitinkant su skausmą patiriančiu pacientu. Chirurginio profilio kvalifikacijos ir kompetencijas turinčiam gydytojui dažnai gali atrodyti, kad viena ar kita „reikšminga“ procedūra (intervenciniu gydymu) mes nutrauksime skausmo grandinę ir viskas baigsis. Konservatyviosios medicinos atstovams dažnai kyla mintis, kad pirmiausia reikia rasti skausmo signalą ir gydyti priežastį, kartu stabdant signalo plitimą vaistais. Jeigu procesas užsitęsęs – to nepakaks, jei nemąstysime integruotai. Paveikus vien sensorinį-diskriminacinį komponentą, nekreipiant dėmesio į paciento emocinę, kognityvinę būseną, rezultato nebus. Svarbu ir tai, kad taip elgdami mes neįtrauksime ir paties paciento į bendrą procesą, nesuteiksime jam jokių žinių ir supratimo apie jo patiriamą skausmą. Deja, toks supaprastintas XVII a. prancūzų filosofo Dekarto paskelbtas skausmo signalo vienašališkas supratimo požiūris dar labai gajus. Bet mes juk gyvename jau XXI amžiuje... O šiandienė medicina, šiuolaikiniai vaizdiniai tyrimai (fMRI, PET) aiškiai įrodė, kad lėtinis skausmas yra sudėtinga CNS būklė, iš tikrųjų tai lėtinė galvos smegenų liga.

Visapusiškas skausmo signalo teorijos supratimas, integruotas daugiadalykis skausmo valdymo praktinio pritaikymo modelis – tai dabar-

tinio skausmo medicinos supratimo principai, kuriuos būtina kiek galima greičiau įgyvendinti. Tarptautinė skausmo studijų asociacija (TSSA, www.iasp-pain.org), kuri žymi savo veiklos 50-metį, yra tas flagmanas, vienijantis skausmo pažinimo problemai pasiūlytus gydytojus, visus kitus sveikatos priežiūros darbuotojus, mokslininkus teoretikus ir praktikus visame pasaulyje. Visi šiuolaikiniai skausmo teorijos ir praktikos atradimai atkeliauja iš TSSA būstinės. Europos skausmo federacija (EFIC, www.europeanpainfederation.eu) yra TSSA padalinys Europoje, kuris ką tik atšventė 30-ečio jubiliejų. Pagrindinės EFIC žinios skausmo medicinos pasauliui yra 2001 m. paskelbta Lėtinio skausmo deklaracija, taip pat nuolat ir nuosekliai vykdoma Europos skausmo mokyklų programa. Šios programos viršūnėmis reikia laikyti įgyvendintus Europos skausmo medicinos diplomų projektus gydytojams, slaugytojams, kineziterapeutams, psichologams. Kiekvienas išvardytų specialybių atstovas Europoje gali tokį diplomą įgyti pasirašęs ir išlaikęs teorinį bei praktinį egzaminą, kuris pastaruoju metu jau vykdomas ir virtualiai. Beje, nuo šių metų Europos skausmo medicinos egzaminio komisijos pirmininkė yra mūsų tautietė, Švedijoje dirbanti doc. Indrė Bilevičiūtė-Ljungar. Lietuvos skausmo draugija (LSD, www.skausmomedicina.lt) šiemet minėjo jubiliejų – 25-ąją nuo įsikūrimo 1998 m. Kaune. Būdamas TSSA ir EFIC narė, draugija, kiek tik jai pavyksta, visuomet stengiasi perduoti mūsų medikams naujausias žinias iš skausmo medicinos pasaulio bei siekia, kad supratimas apie skausmą tiek visuomenėje, tiek tarp medikų, tiek politikų galvose būtų kiek įmanoma artimesnis pasauliniams standartams.

Vis dar tebėra ankstyvame vystymosi etape

2003-aisiais, integralios skausmo priežiūros metais, Lietuvoje ir už jos ribų vyko reikšmingi renginiai, kai kurie galbūt išlikę ilgesniam prisiminimui. Pavasario pradžioje Kaune

■ Lietuvos pasiuntiniai 13-ajame Europos skausmo kongrese Budapešte su doc. Indrė Bilevičiūte-Ljungar (kairėje).

vyko integruota Lietuvos skausmo draugijos ir farmacinių konferencija, buvo išklaudyta daug reikšmingų pranešimų ir išsakyta viltingų minčių dėl tolesnio medikų ir vaistinių bendradarbiavimo. Pavasariui įsibėgėjus, Lietuvos skausmo draugija surengė savo jubiliejaus paminėjimą Rytų Lietuvoje ir Anykščiuose vyko konferencija šeimos gydytojams. Rudens pradžioje gausus mūsų būrys dalyvavo 13-ajame Europos skausmo kongrese Budapešte, buvo pristatyti ir keli stendiniai pranešimai. Spalio pradžioje Klaipėdoje vyko 18-asis Lietuvos skausmo draugijos suvažiavimas, kuriame dalyvavo svečiai iš Ukrainos ir Lenkijos, pranešimus skaitė LSMU ir VU medicinos fakultetų dekanai, LSMU prorektorius, kiti žinomi mūsų skausmo medicinos atstovai. Kiek apgailėtina, kad pasiklausyti jų susirinko nedaug, kartu su virtualiais nebuvo nė 100 dalyvių... Bet skausmo žinių potraukio tylą tarsi nutraukė spalio-gruodžio mėn. jau ketvirtą kartą Kaune LSMU vykdytas įvadinis kursas „Skausmo medicina“, į kurį susirinko 20 gydytojų. Jie išklusė 200 val. tobulinimo programą, parengtą integruotos daugiadalykės medicinos teoriniais ir praktiniais principais bei skirtą visų specialybių gydytojams. Kurse žinias perteikė net 16-os LSMU klinikų/katedrų dėstytojai – vienas iš daugiadalykio mąstymo ir integra-

2023-ieji skausmo medicinos pasaulyje buvo paskelbti Integralios skausmo priežiūros metais.

lios skausmo medicinos pavyzdžių. Integralios skausmo medicinos nepasieksime, jei nebus bendradarbiavimo, pradedant tarp paciento ir gydytojo, toliau tarp skausmo gydytojo ir jam pacientą nukreipusio specialisto, toliau tarp skausmo gydymo komandos narių, kai kartu su gydytoju integruotai turi veikti slaugytojas, kineziterapeutas, psichologas.

Skausmo medicina, kurios pradžia laikytinas XX a. vidurys, kai JAV buvo įkurta pirmoji skausmo klinika, vis dar tebėra ankstyvame vystymosi etape. Yra daug šalių pasaulyje, kur skausmo medicinos įstaigų tinklas nėra išvystytas arba žengia tik pirmuosius žingsnius. Įstaigų infrastruktūra dar daug kur neatitinka šiuolaikinių tik skausmo medicinai būdingų specifinių reikalavimų. Deja, tarp jų yra ir Lietuva. Ar 2023-aisiais praūžę integralios skausmo priežiūros renginiai, kaip ir trys skausmo medicinos asociacijų jubiliejai, išjudins besitęsiantį sąstingį, parodys tik laikas.

■ Įvadinio kurso „Skausmo medicina“ gydytojai su kurso vadovu doc. A. Ščiupoku (centre).

„Kristus gimė – šlovinkite jį. Kristus nusileidžia iš dangaus – ateikite jo pasitikti. Kristus yra žemėje – pakilkite jo pasveikinti!“

Pop. Pranciškus: „Jėzus, yra mūsų taika, taika, kurios pasaulis negali duoti. Šv. Leonas Didysis sako: „Viešpaties gimimas yra taikos gimimas“. Jėzus gimė tarp mūsų ir atėjo palydėti mus kasdieniame gyvenime, dalytis su mumis viskuo – džiaugsmu ir vargais, viltimi ir nerimu. Jis atėjo kaip bėgėjęs vaikas. Jis gimė šaltyje, vargšas tarp vargšų. Jam visko reikia, jis beldžiasi į mūsų širdies duris, norėdamas rasti šilumą ir prieglobstį.“
Linkiu LSMU bendruomenei per šias Kalėdas padaryti daug gero vieni kitiems, suartinti širdis bendrų tikslų pasiekimui, nes didžiausioji Kalėdų dovana – tai šilti ir taikūs tarpusavio santykiai.

Su nuoširdžiausiais sveikinimais
LSMU Kapelionas mons. dr. Artūras Jagelavičius

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

VIEŠOJI ĮSTAIGA LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS,
kodas 302536989, A. Mickevičiaus g. 9, Kaunas, SKELBIA VIEŠĄJĮ
KONKURSAŲ EITI ŠIAS DĖSTYTOJŲ PAREIGAS:

MEDICINOS AKADEMIJOJE:

Medicinos fakultete:

■ 1 profesorius (-ės) (1 × 0,75 et., mokslo kryptis – medicina, atlyginimas 2418,00 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių) Anestezilogijos klinikoje.

■ 1 docento (-ės) (1 × 0,5 et., mokslo kryptis – medicina, atlyginimas 1953,00 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių) Ortopedijos traumatologijos klinikoje.

Pretendentai turi atitikti pareigybės kvalifikacinius reikalavimus pagal Lietuvos sveikatos mokslų universiteto senato 2020 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. 134-04 patvirtintą kvalifikacinių ir atestacijos reikalavimų dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigybės nustatymo, konkursų į dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas skelbimo, organizavimo ir vykdymo bei dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo tvarką.

Papildomi kvalifikaciniai reikalavimai: turėti galiojančią gydytojo anestezioologo – reanimatologo medicinos praktikos licenciją, patirties vesti seminarus anestezilogijos – reanimatologijos rezidentūros rezidentams, skaityti paskaitas, vesti seminarus ir praktikos darbus slaugos krypties bakalauro ir magistro studijų studentams.

Pretendentai privalo pateikti šiuos dokumentus:

1. Prašymą leisti dalyvauti konkurse.
2. Atestacijos kortelę pagal Universiteto patvirtintą formą.
3. Asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją.
4. Gyvenimo ir profesinės veiklos aprašymą (pagal Europass formą).
5. Pastarųjų 5-erių metų publikacijų sąrašą (jei siekiama pirmą kartą Universitete eiti profesoriaus, docento, vyriausiojo mokslo arba vyresniojo mokslo, arba mokslo darbuotojo pareigas, teikiamas visų publikacijų sąrašas).
6. Aukštojo mokslo baigimo, mokslo laipsnio, pedagoginio vardo dokumentų (su priedais) originalus ir kopijas (originalai, sutikrinus juos su pateiktomis kopijomis, gražinami) arba, jeigu dokumentai siunčiami paštu, – nuorašus, patvirtintus notaro. Šis punktas Universitete jau dirbantiems darbuotojams yra netaikomas.
7. Dokumentų, patvirtinančių pretendento atitiktį kvalifikaciniams reikalavimams, originalus ir kopijas (originalai, sutikrinus juos su pateiktomis kopijomis, bus gražinti) arba, jei dokumentai siunčiami paštu, – nuorašus, patvirtintus notaro.
8. Gyvenamosios vietos ir elektroninio pašto adresą bei telefono numerį. Dokumentus pateikti iki 2024 m. sausio 19 d. Personalo tarnybai (I a., kab. Nr. 102), A. Mickevičiaus g. 7, Kaunas. Pasiteirauti: tel. 8 37 465415.

Nuoširdžiai užjaučiame kolegę studijų administratorę Jurgitą Staugaitienę ir artimuosius dėl mylimos mamytės mirties.
LSMU Kalbų ir edukacijos katedros kolektyvas

VIEŠASIS PRANEŠIMAS

Sausio 3 d. 13 val. LSMU MA Imunologijos ir alergologijos klinikos lektorė dr. **Laura Tamašauskienė** LSMU MA Farmacijos fakulteto A-205 auditorijoje skaitys viešąjį pranešimą „**Alerginių kvėpavimo takų ligų imuniniai mechanizmai**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Sausio 3 d. 13 val. LSMU MA MF Infekcinių ligų klinikos lektorė dr. **Danguolė Važnaisienė** LSMU Kauno ligoninėje, didžiojoje auditorijoje 287 (Josvainių g. 2, Kaunas), skaitys viešąjį pranešimą „**Diabetinės pėdos infekcija**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Sausio 4 d. 12 val. LSMU MA Imunologijos ir alergologijos klinikos lektorė dr. **Ieva Bajoriūnienė** skaitys viešąjį pranešimą „**Alergija ir astma**“. Viešasis pranešimas bus skaitomas Kauno klinikų Didžiojoje auditorijoje (Eivenių g. 2, Centrinis korpusas). Maloniai kviečiame dalyvauti.

Sausio 4 d. 12.30 val. LSMU Ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos lektorė dr. **Nora Ulozaitė-Stanienė** Kauno klinikų Didžiojoje auditorijoje skaitys viešąjį pranešimą „**Balso biožymenys ir jų automatinė analizė gerklų ligų diagnostikai**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Sausio 5 d. 14 val. LSMU Ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos lektorius dr. **Justinas Vaitkus** Kauno klinikų Laboratorinės medicinos klinikos auditorijoje NR. 217 skaitys viešąjį pranešimą „**Lėtinio rinosinusito gydymo iššūkiai ir perspektyvos**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

2024 m. sausio 9 d. 13 val. LSMU VA VF Mikrobiologijos ir virusologijos instituto docentė dr. **Agnė Giedraitienė** LSMU Kardiologijos instituto Posėdžių salėje (Sukilėlių pr. 15, Kau-

nas) skaitys viešąjį pranešimą „**Mikroorganizmai bei širdies ir kraujagyslių ligos: teorija ir fundamentiniai tyrimai**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Sausio 10 d. 13 val. LSMU MA VSF Bioetikos katedros docentė dr. **Giedrė Baltrušaitytė** LSMU MA Visuomenės sveikatos fakultete 105 a. (Tilžės g. 18, Kaunas) skaitys viešąjį pranešimą „**Lėtinė liga ir subjektyvi socialinė atskirtis: sociologinės įžvalgos**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Sausio 10 d. 14 val. LSMU MA Imunologijos ir alergologijos klinikos lektorė dr. **Edita Gasiūnienė** Kauno klinikų Didžiojoje auditorijoje (Eivenių g. 2, Centrinis korpusas, Kaunas) skaitys viešąjį pranešimą „**Pirminiai ir antriniai imunodeficitai**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Sausio 11 d. 10 val. LSMU VA VF Mikrobiologijos ir virusologijos instituto mokslo darbuotoja dr. **Rita Šiugzdinienė** VA dr. S. Jankausko auditorijoje (Tilžės g. 18, Kaunas) skaitys viešąjį pranešimą „**Iššūkiai bakteriologinėje gyvūnų ligų diagnostikoje, atvejo analizė**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Sausio 11 d. 15.30 val. LSMU Ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos lektorius dr. **Kipras Pribuišis** Kauno klinikų Didžiojoje auditorijoje skaitys viešąjį pranešimą „**Kalbos reabilitacija po išplitusio gerklų vėžio chirurginio gydymo: problema ir sprendimai**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

2024 m. sausio 12 d. 11 val. LSMU MA MF Radiologijos klinikos docentė dr. **Jurgita Zaveckienė** Kauno klinikų Radiologijos klinikos auditorijoje skaitys viešąjį pranešimą „**Kompiuterinės tomografijos galimybės ankstyvoje plaučių vėžio diagnostikoje**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Mielieji,
tegel ateinantys Naujieji metai būna dar vienas žingsnis mūsų bendrystės link, o senųjų metų neikainojama patirtis, išmokiusi mus vienybės ir supratimo, įkvėps naujiems siekiams. Džiaukimės artimų žmonių šypsena ir šiltu žodžiu, ramybe, atokvėpio minutėmis bei dėmesiu vieni kitiems. Linkime pakilių nuotaikos, pasitikėjimo ir ryžto, sveikatos ir sėkmės darbe sutinkant šv. Kalėdas ir Naujuosius 2024 metus!

Kauno klinikų darbuotojų profesinės sąjungos
jungtinis komitetas

SKELBIMĄ LAIKYTI NEGALIOJANČIU

Skelbimą, spausdintą 2023 m. lapkričio 29 d. „**Avevita**“ Nr. 40, dėl doc. dr. Sauliaus Švagždžio viešojo pranešimo laikyti negaliojančiu.

NAUJA SKELBIMO REDAKCIJA:

Sausio 5 d. 12 val. LSMU MA MF Chirurgijos klinikos doc. dr. **Saulius Švagždys** Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Didžiojoje auditorijoje skaitys viešąjį pranešimą „**Ekstraleivatorinė ar įprastinė tiesiosios žarnos vėžio ekstirpacija žemo tiesiosios žarnos vėžio atveju – ką pasirinkti?**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

KAUNO
KLINIKOS

ADMINISTRACIJA SKELBIA KONKURSAŲ EITI ŠIAS PAREIGAS:

■ **Gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro** 0,5 et. Psichiatrijos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 3028,25 Eur iki 3447,51 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendents: aukštasis universitetinis išsilavinimas, galiojanti atitinkama medicinos praktikos licencija.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas), pažymą iš „Išsilavinimo, kaitinamųjų ir nuteistųjų registro, patvirtinančią, kad kandidatui nėra priimtas apkaltinamasis nuosprendis už nusikaltimus, nurodytus Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje“ pateikti Kauno klinikų Žmogiskųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-01-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 326773, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Medicinos psichologo** 1,75 et. (3 × 0,5 et., 1 × 0,25 et.) Psichiatrijos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 1556,06 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendents: aukštasis universitetinis išsilavinimas, galiojantis medicinos psichologo spaudos numeris.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas), pažymą iš „Išsilavinimo, kaitinamųjų ir nuteistųjų registro, patvirtinančią, kad kandidatui nėra priimtas apkaltinamasis nuosprendis už nusikaltimus, nurodytus Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje“ pateikti Kauno klinikų Žmogiskųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-01-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 326773, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojo** 3,0 et. (3 × 1,0 et.) Anestezilogijos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 1537,72 Eur iki 1775,61 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendents: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija ir galiojanti bendrosios praktikos

slaugytojo licencija, anestezijos ir intensyviosios terapijos kvalifikaciją patvirtinantis dokumentas.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas), pažymą iš „Išsilavinimo, kaitinamųjų ir nuteistųjų registro, patvirtinančią, kad kandidatui nėra priimtas apkaltinamasis nuosprendis už nusikaltimus, nurodytus Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje“ pateikti Kauno klinikų Žmogiskųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-01-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 326773, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Operacinės slaugytojo** 1,0 et. Ortopedijos traumatologijos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 1596,81 Eur iki 1844,45 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendents: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija ir galiojanti bendrosios praktikos slaugytojo licencija, operacinės slaugytojo kvalifikaciją patvirtinantis dokumentas.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas) pateikti Kauno klinikų Žmogiskųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-01-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 326773, Eivenių g. 2, Kaunas.

Prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius, Generalinis direktorius

■ **Bendrosios praktikos slaugytojo** 2,0 et. Neurologijos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 1360,26 Eur iki 1706,77 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendents: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija ir galiojanti bendrosios praktikos slaugytojo licencija.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas) pateikti Kauno klinikų Žmogiskųjų išteklių tarnybai arba el. paštu

zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-01-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 326773, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Bendrosios praktikos slaugytojo** 0,75 et. Neurologijos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 1360,26 Eur iki 1706,77 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendents: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija ir galiojanti bendrosios praktikos slaugytojo licencija.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas), pažymą iš „Išsilavinimo, kaitinamųjų ir nuteistųjų registro, patvirtinančią, kad kandidatui nėra priimtas apkaltinamasis nuosprendis už nusikaltimus, nurodytus Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje“ pateikti Kauno klinikų Žmogiskųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-01-02. Išsami informacija teikiama tel. (8 37) 32 67 73, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Vyresniojo slaugytojo – slaugos administratoriaus pavaduotojo** 0,25 et. Neurologijos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 426,69 Eur iki 443,90 Eur už 0,25 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendents: sveikatos studijų krypties grupės bakalauro kvalifikacinis laipsnis; LR teisės aktų nustatyta tvarka išduota ir galiojanti bendrosios praktikos slaugytojo praktikos licencija; ne mažesnis kaip 1 metų medicininio darbo stažas.

Papildomos kompetencijos: darbo patirtis administravimo, vadovavimo srityje, mokslo laipsnis, užsienio kalbų mokėjimas, papildomų profesinės kvalifikacijos kursų ar mokymų išskausymas sveikatos politikos, vadybos ir administravimo srityse.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas), veiklos planą pateikti Kauno klinikų Žmogiskųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-01-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 326773, Eivenių g. 2, Kaunas.

Aušrinė Amšiejūtė, Teisės tarnybos vadovė, veikianti 2018-11-29 sveikatos apsaugos ministro įsakymo Nr. V-1364 pagrindu